

Deloitte.

Accountantsverslag 2017
GGD Hart voor Brabant

Eindhoven, 4 – april 2018

Aan het algemeen bestuur:

Gemeenschappelijke Regeling
Gemeenschappelijke
gezondheidsdienst Hart voor
Brabant
Postbus 3024
5003 DA Tilburg

Onderwerp:

Accountantsverslag 2017

Datum:

4 april 2018

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Onlangs hebben wij de accountantscontrole afgerond van de jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant. Deze controle heeft tot doel het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel over de getrouwheid van deze jaarrekening en het rechtmatig handelen van uw gemeenschappelijke regeling overeenkomstig de bepalingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. In aansluiting op deze controle doen wij u hierbij het accountantsverslag toekomen. In dit verslag brengen wij, de belangrijkste aspecten van de jaarrekening en onze werkzaamheden onder uw aandacht.

Volledigheidshalve benadrukken wij op dat dit verslag door ons is opgesteld voor uw informatie en niet zonder onze uitdrukkelijke toestemming geheel of gedeeltelijk aan derden ter beschikking mag worden gesteld. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de jaarrekening 2017 GGD Hart voor Brabant.

Het concept van het accountantsverslag is op 4 april jl. besproken met uw directeur en controller. Wij vertrouwen erop u met dit verslag van dienst te zijn en zijn graag bereid de inhoud van dit verslag persoonlijk toe te lichten en uw eventuele vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Deloitte Accountants B.V.

I. Wetters MSc RA

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	2
2. Jaarrekening 2017	4
2.1 Verslaggeving	4
2.2 Resultaat	4
2.3 Eigen vermogen	5
2.4 Mobiliteitsvoorziening	5
3. Rechtmatigheidscontrole	7
3.1 Begrotingscriterium	7
3.2 Misbruik en oneigenlijk gebruik	7
3.3 Het voorwaardencriterium	8
4. Governance	9
4.1 Opdracht	9
4.2 Controleaanpak	9
4.3 Controleverklaring	10
4.4 Administratieve organisatie en interne beheersing	10
4.5 Proces controle jaarrekening	11
4.6 Governance samenwerkingsverbanden	12
4.7 Wet Normering Topinkomens	13
4.8 Geautomatiseerde gegevensverwerking	13
4.9 Fraude	13
4.10 Onafhankelijkheid	14

4.11	Onze communicatie met management	14
4.12	Cyber risico analyse	15

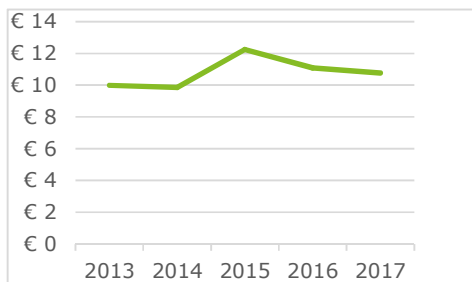
CONCEPT

1. Managementsamenvatting

De jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. In deze managementsamenvatting geven wij de belangrijkste aspecten van deze jaarrekening en onze werkzaamheden voor u weer. Voor een volledige en meer gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar de hoofdstukken 2 tot en met 4 van dit accountantsverslag.

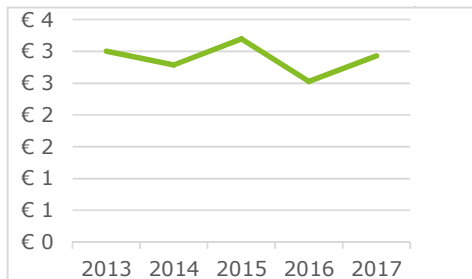
Eigen vermogen

Bedragen in €1.000.000

Algemene reserve

Bedragen in €1.000.000

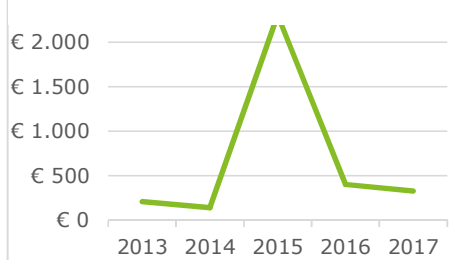
- De staat van baten en lasten van GGD Hart voor Brabant over 2017 sluit met een positief saldo van € 330.000. Voor het boekjaar was een resultaat van nihil begroot. In dit resultaat zijn reeds de door u besloten toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves verwerkt.
- Wij hebben de jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant gecontroleerd, rekening houdend met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De in de jaarstukken opgenomen jaarrekening geeft een getrouw beeld, van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van GGD Hart voor Brabant op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Met betrekking tot de financiële rechtmatigheid komen wij in de controleverklaring tot een afkeurend oordeel als gevolg van het niet voldoen aan de EU-aanbestedingsregels.
- De Mobiliteitsvoorziening (saldo 31-12-2017: € 2.384 miljoen) personeel betreft een voorziening ter dekking van kosten van medewerkers welke boventallig zijn verklaard. De GGD heeft een model opgesteld op basis waarvan de toekomstig te verwachten kosten van boventallige medewerkers zijn berekend. Dit heeft geleid tot de in de jaarrekening opgenomen voorziening.

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij aandacht besteed aan de onderbouwing en plausibiliteit van de uitgangspunten en veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de berekeningen van de mobiliteitsvoorziening. Hierbij hebben wij de omvang van de voorziening met een redelijke mate van zekerheid vast kunnen stellen.

Het gebrek aan duidelijke taakverdeling tussen Hét Servicecentrum en de moederorganisaties, ontevredenheid over de kwaliteit van een aantal producten van Hét Servicecentrum en verschillende visies van de moederorganisaties heeft ervoor gezorgd dat in 2017 de taken van Hét Servicecentrum zijn doorgelicht om te komen tot een toekomstbestendige bedrijfsvoering en control. Er is bekeken welke (soort) taken bij Hét Servicecentrum thuishoren en welke bij de moederorganisaties. Uitgangspunten hierbij waren dat de nadruk wordt gelegd op operational excellence, met een standaard dienstverlening en geen maatwerk per organisatie.

Resultaat

Bedragen in €1.000

Om de nieuwe opzet van het HSC te laten slagen adviseren wij de directie scherp te sturen op naleving van de gemaakte afspraken.

- Er zijn tussen de GGD en de Veiligheidsregio afspraken gemaakt ten aanzien van de begroting van GHOR Brabant-Noord. Het ontbreekt hierbij echter aan verdere expliciete afspraken ten aanzien van verhaalbaarheid van kosten. Dit heeft ertoe geleid dat pas tijdens onze controle hierover afstemming heeft plaatsgevonden en duidelijkheid is verkregen of kosten al dan niet verhaalbaar zijn. Wij adviseren de directie van de GGD om voor de komende jaren hier vooraf afspraken over te maken en deze te formaliseren.
- Het jaarverslag 2017 van GGD Hart voor Brabant voldoet aan de hiervoor geldende inrichtingseisen en is verenigbaar met de jaarrekening.
- De administratieve organisatie en interne beheersing in de voor de jaarrekening relevante processen van GGD Hart voor Brabant voldoet in opzet en bestaan aan de daaraan vanuit onze controle minimaal te stellen eisen. Wel blijven wij aandacht vragen voor het proces rondom overige opbrengsten en Europese aanbestedingen.
- De bezoldiging van de directeur en de leden van de algemeen- en dagelijks bestuur over 2017 evenals de informatieverstrekking hieromtrent in de jaarrekening voldoen aan de bepalingen van de Wet normering topinkomens.
- Onze controle heeft geen bevindingen danwel aandachtspunten omtrent de continuïteit en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking naar voren gebracht.
- De accountantscontrole van de jaarrekening is er niet op gericht om fraudes of onregelmatigheden binnen uw GGD te detecteren. Wij vermelden u dat wij geen aanwijzingen hebben verkregen gedurende onze controle waaruit mogelijke onregelmatigheden blijken.
- Wij hebben gedurende het afgelopen boekjaar geen werkzaamheden verricht die een bedreiging vormen voor onze onafhankelijkheid als controlerend accountant van GGD Hart voor Brabant.

2. Jaarrekening 2017

2.1 Verslaggeving

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling waarop de jaarrekening is opgemaakt, zijn consistent toegepast

De jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant is, evenals voorgaande jaren, opgemaakt op basis van de verslaggevingsvoorschriften zoals vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Wij hebben vastgesteld dat de hierbij toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling consistent zijn toegepast. De jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant bestaat uit de balans per 31 december 2017, de staat van baten en lasten over 2017 inclusief een toelichting op zowel de balans als de exploitatierekening. Zowel in de balans, de staat van baten en lasten en de toelichting zijn per post van de jaarrekening de vergelijkende cijfers volgens de vastgestelde begroting en het boekjaar 2016 vermeld. De jaarrekening voldoet hiermee aan de in het BBV gestelde verslaggevingsvereisten.

2.2 Resultaat

Het resultaat 2017 van GGD Hart voor Brabant bedraagt € 331.000 positief, tegen een begroot resultaat van nihil.

De rekening van baten en lasten over 2017 sluit met een saldo van € 330.000 positief. (2016: € 402.000 positief). Voor het boekjaar was een resultaat begroot van nihil. Dit resultaat omvat tevens de toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves. Onderstaand geven wij een samenvatting van de exploitatie van GGD Hart voor Brabant over 2017.

<i>Bedragen in € 1.000</i>	<i>Realisatie 2017</i>	<i>Begroting 2017</i>	<i>Realisatie 2016</i>
Baten	58.321	55.575	56.795
Lasten	58.652	55.551	57.945
Saldo van baten en lasten	-331	24	-1.150
Mutaties reserves	661	-24	1.552
Resultaat	331	0	402

Voor een nadere toelichting op de afwijking tussen de realisatie en de begroting verwijzen wij naar paragraaf 4.3 van de jaarrekening waarin een nadere analyse van deze verschillen is opgenomen.

2.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen is in 2017 met € 331.000 afgenomen.

Het eigen vermogen van GGD Hart voor Brabant is ultimo 2017 als volgt te specificeren:

<i>Bedragen in € 1.000</i>	31.12.2017	31.12.2016
Algemene reserve	2.929	2.527
Bestemmingsreserve	7.497	8.158
Resultaat	330	402
Totaal	10.756	11.087

Gedurende 2017 is het eigen vermogen afgenomen tot € 10.756.000. Deze afname wordt gevormd door het behaalde resultaat over 2017 (exclusief de mutaties in reserves) en de gedurende 2017 reeds op basis van besluitvorming door het bestuur doorgevoerde mutaties in de bestemmingsreserves.

De toename van de algemene reserve ter grote van € 402.000 betreft het verdeelde resultaat over 2016.

De afname van de bestemmingsreserves bedraagt € 661.000. Deze afname wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het vrijvallen van de bestemmingsreserve tuberculosescreening ad € 819.000. Voor een nadere detaillering van de overige stortingen en onttrekkingen verwijzen wij naar bijlage 1 behorende bij de jaarrekening.

2.4 Mobiliteitsvoorziening

De omvang van de Mobiliteitsvoorziening personeel kan met een redelijke mate van zekerheid worden bepaald.

De Mobiliteitsvoorziening (saldo 31-12-2017; € 2.384 miljoen) personeel betreft een voorziening ter dekking van kosten van medewerkers welke boventallig zijn verklaard. De GGD heeft een model opgesteld op basis waarvan de toekomstig te verwachten kosten van boventallige medewerkers zijn berekend. Dit heeft geleid tot de in de jaarrekening opgenomen voorziening.

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij aandacht besteed aan de onderbouwing en plausibiliteit van de uitgangspunten en veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de berekeningen van de mobiliteitsvoorziening. In het kader van de jaarrekeningcontrole toetsen wij tevens de kwaliteit van de inschattingen van het management op aanvaardbaarheid aan de hand van brondocumentatie.

In de jaarrekening over 2016 kon de mobiliteitsvoorziening nog niet met een redelijke mate van zekerheid worden bepaald. De belangrijkste reden hiervoor was dat gedwongen ontslag binnen de GGD is uitgesloten. Gezien het unieke karakter van het sociaalstatuut, zoals op 14 juni 2012 door het dagelijks bestuur vastgesteld, en het ontbreken in 2016 van ervaringscijfers

met betrekking tot herplaatsing en de feitelijke mogelijkheden op dat moment, was het hierdoor niet mogelijk met een redelijke mate van zekerheid een inschatting te maken over de omvang van de voorziening.

In de voorliggende jaarrekening over boekjaar 2017 is de GGD wel in staat geweest de opgenomen positie te onderbouwen per 31-12-2017. Op basis van informatie uit afgelopen jaar en de trajecten welke zijn gestart met non-actieve medewerkers is met een redelijke mate van zekerheid de omvang van de voorziening onderbouwd.

CONCEPT

3. Rechtmatigheidscontrole

3.1 Begrotingscriterium

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheden welke van invloed zijn op ons oordeel.

Het begrotingscriterium is nader uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid 2017 van de Commissie BBV. De GGD Hart voor Brabant heeft al haar taken ondergebracht in één programma; "Publieke Gezondheid". Hierbij is het van belang dat lastenoverschrijdingen per definitie onrechtmatig zijn, doch niet alle lastenoverschrijdingen in het rechtmatigheidsoordeel betrokken hoeven te worden. Bepalend hierbij is of het algemeen bestuur ter zake nader beleid heeft vastgesteld. We hebben geconstateerd dat op het programma Publieke Gezondheid een begrotingsoverschrijding heeft plaatsgevonden. Hoewel deze overschrijding per definitie onrechtmatig is wordt deze niet betrokken in ons rechtmatigheidsoordeel daar de kostenoverschrijdingen geheel worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten danwel sprake is van kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid waar de GGD geen begrotingsaanpassing heeft ingediend daar dit past binnen de budgetregels zoals overeengekomen met het bestuur.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat voor alle in 2017 verrichte investeringen een door het algemeen bestuur gevoteerd krediet beschikbaar is gesteld.

3.2 Misbruik en oneigenlijk gebruik

Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Dit criterium ziet op het samenstel van maatregelen binnen GGD Hart voor Brabant om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot bevindingen ter zake.

Wij constateren een afwijking waar het de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen betreft. Gezien de omvang van de rechtmatigheid in relatie tot de materialiteit leidt dit tot een afkeurend rechtmatigheidsoordeel

3.3 Het voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium betreft de naleving van wet- en regelgeving zoals deze in het normenkader is opgenomen. Naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat het normenkader voor Europese aanbestedingen in 2017 niet in alle gevallen is nageleefd.

De intern uitgevoerde inkoopscan wijst uit dat de een bedrag van €2.114.000 (inclusief omzetbelasting) onterecht niet Europees is aanbesteed. Aangezien de onrechtmatigheid groter is dan de 3 maal de materialiteit (in casu: €580.000, 1% van de brutolasten), zullen wij conform het Bado¹ en het door het algemeen bestuur op 12 november 2016 vastgestelde controleprotocol een afkeurende oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid afgeven.

Wij merken op dat de GGD Hart voor Brabant in 2016 een overeenkomst is aangegaan met de Stichting Inkoopbureau West-Brabant. Het inkoopbureau zal GGD Hart voor Brabant de komende jaren ondersteunen bij het aangaan van inkoopcontracten. Wij vragen aandacht voor het opstellen van een gedegen inkoopkalender. Op basis van de uitgevoerde controle op de aanbestedingen constateren wij dat dit proces verbeterd dient te worden. Met name het documenteren van de overwegingen waarom al dan niet sprake is van een verplichting tot EU-aanbesteding vindt niet op een eenduidige gestructureerde wijze plaats.

¹ Besluit accountantscontrole decentrale overheden

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

4. Governance

4.1 Opdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening van GGD Hart voor Brabant is niet gewijzigd.

Onze opdracht tot controle van de jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant is bevestigd in de ondertekende opdrachtbevestiging van 4 oktober 2017. Het doel van deze controle is te onderzoeken of deze jaarrekening het vereiste inzicht geeft, overeenkomstig de van toepassing zijnde voorschriften volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. De uitkomst van ons onderzoek, dat wij hebben afgerond op de datum van dit accountantsverslag, maken wij kenbaar maken door middel van een controleverklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening en het rechtmatig handelen van de gemeenschappelijke regeling.

4.2 Controleaanpak

Wij voeren onze controle uit in overeenstemming met de bepalingen die hieromtrent in de wet- en regelgeving zijn opgenomen.

Kaderstellend voor onze controlewerkzaamheden zijn het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (hierna: WNT). De werkzaamheden die wij tijdens onze controle verrichten zijn afhankelijk van onze oordeelsvorming, met inbegrip van de inschatting van het risico dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschatting nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan. Deze risico-inschatting heeft evenwel niet tot doel een oordeel te geven over de interne beheersing als geheel. Vandaar dat onze analyse en evaluatie beperkter is dan dat deze zou zijn geweest bij een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing en derhalve niet alle hierin vervatte tekortkomingen bestrijkt.

De materialiteit ten aanzien van getrouwheids- en rechtmatigheidsfouten is bepaald op € 580.000. De materialiteit ten aanzien van getrouwheids- en rechtmatigheidsonzekerheden is bepaald op €1.740.000. Beide materialiteiten zijn berekend conform het besluit accountantscontrole decentrale overheden, en bedragen respectievelijk 1% en 3% van de verantwoorde lasten over 2017. Voor de controle op naleving van de WNT hanteren wij een lagere materialiteit, gebaseerd op het controleprotocol WNT.

4.3 Controleverklaring

Wij hebben de jaarrekening 2017 voorzien van een controleverklaring met goedkeurend oordeel inzake getrouwheid en een afkeurend oordeel inzake rechtmatigheid.

Aangezien wij van oordeel zijn dat de jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant de omvang en de samenstelling van zowel het resultaat als het eigen vermogen getrouw weergeeft, hebben wij bij deze jaarrekening een controleverklaring met een goedkeurend oordeel afgegeven.

Wat betreft de rechtmatigheid hebben wij een afkeurend oordeel in de controleverklaring opgenomen, als gevolg van de geconstateerde tekortkomingen ten aanzien van het voldoen aan de Europese aanbestedingsregels zoals vermeld in paragraaf 3.3.

Mochten er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve (vorm van de) jaarrekening, dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

4.4 Administratieve organisatie en interne beheersing

De AO/IB voldoet aan de daaraan vanuit de accountantscontrole te stellen eisen. Wel zien wij met name ten aanzien van de overige opbrengsten verbetermogelijkheden in de interne beheersing.

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2017 een interim-controle uitgevoerd. Deze tussentijdse controle is erop gericht de opzet en het bestaan van de maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) van GGD Hart voor Brabant te beoordelen, voor zover deze van belang zijn voor de jaarrekeningcontrole. Dit betreft de processen inzake inkopen, personele lasten, verhuur opbrengsten, opbrengsten vaccinaties en overige opbrengsten. Wij benadrukken dat dit onderzoek in omvang en reikwijdte beperkt is tot die elementen van de procesbeheersing die van belang zijn voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2017.

Naar aanleiding van de interim-controle komen wij in zijn algemeenheid tot de conclusie dat de interne beheersing van GGD Hart voor Brabant in de voor de jaarrekening relevante processen in opzet en bestaan voldoende waarborgen biedt voor een betrouwbare gegevensverwerking in de jaarrekening. Uit onze controle komen geen bevindingen naar voren die duiden op een risico op een materiële fout in de jaarrekening 2017 die niet of in onvoldoende mate door de interne beheersing of onze controle wordt afgedekt. Dit laat onverlet dat wij u, mede in het licht van het effectiever functioneren van de organisatie aandacht vragen voor inrichting en beheersing van het proces overige opbrengsten.

4.5 Proces controle jaarrekening

De concept-jaarrekening was van voldoende niveau om de controle op uit te voeren. Het balansdossier was op onderdelen nog onvoldoende.

De controle van de jaarrekening 2017 van GGD Hart voor Brabant is, overeenkomstig de afspraak daartoe, op 22 januari 2018 gestart. De ons op deze datum voor controle ter beschikking gestelde concept-jaarrekening was van voldoende niveau om de controle op uit te kunnen voeren.

Ten aanzien van de aangeleverde onderbouwingen van jaarrekeningposten in het balansdossier vermelden wij dat deze op onderdelen onvoldoende was. Daarnaast is bij de controle gebleken dat opbrengsten en kosten in de concept jaarrekening niet volledig verwerkt waren. Dit heeft geleid tot een twintigtal correcties om te komen tot de definitieve jaarrekening. De resultaatverhogende correcties om te komen tot de definitieve jaarrekening bedragen cumulatief € 309.000. Daar tegenover staan resultaat verlagende correcties voor een bedrag van € 659.000.

Als gevolg hiervan is onze tijdbesteding voor de jaarrekeningcontrole hoger geweest dan gepland en die aan de basis lagen van de met GGD Hart voor Brabant gemaakte prijsafspraken.

Voor uw inzicht verstrekken wij hieronder een opgave van de werkelijke en geplande tijdsbesteding van het auditteam voor de jaarrekeningcontrole 2017.

	Gebudgetteerde uren	Gerealiseerde uren
Partner	34	36
Manager	143	167
Assistenten	290	342
Kwaliteitsreviewer		12
Totaal	467	557

4.6 Governance samenwerkingsverbanden

Tussen de moederorganisaties van Hét Servicecentrum zijn afspraken gemaakt over wijze waarop taken uitgevoerd gaan worden. Om dit te laten slagen adviseren wij de directie scherp te sturen op naleving van de gemaakte afspraken.

Hét Servicecentrum

Wij constateren dat verwachtingen ten aanzien van taken en verantwoordelijkheden van Hét Servicecentrum door de verschillende klantorganisaties verschillend worden beleefd.

Het gebrek aan duidelijke taakverdeling tussen Hét Servicecentrum en de moederorganisaties, ontevredenheid over de kwaliteit van een aantal producten van Hét Servicecentrum en verschillende visies van de moederorganisaties heeft ervoor gezorgd dat in 2017 de taken van Hét Servicecentrum zijn doorgelicht om te komen tot een toekomstbestendige bedrijfsvoering en control. Er is bekeken welke (soort) taken bij Hét Servicecentrum thuishoren en welke bij de moederorganisaties. Uitgangspunten hierbij waren dat de nadruk wordt gelegd op operational excellence, met een standaard dienstverlening en geen maatwerk per organisatie.

Op basis van de uitgevoerde jaarrekeningcontrole constateren wij dat er ondanks de hernieuwde afspraken nog verschillen van inzicht bestaan in de wijze waarop en het tempo waarin deze transitie naar operational excellence vormgegeven dient te worden. Dit leidt ertoe dat administratieve processen veelal nog niet efficiënt verlopen. Dit zien we onder andere terug bij het proces om te komen tot een jaarrekening en bijbehorend balansdossier.

Om de nieuwe opzet van het HSC te laten slagen adviseren wij de directie scherp te sturen op naleving van de gemaakte afspraken.

GHOR Brabant-Noord

Er zijn tussen de GGD en de Veiligheidsregio afspraken gemaakt ten aanzien van de begroting van GHOR Brabant-Noord. Het ontbreekt hierbij echter aan verdere expliciete afspraken ten aanzien van verhaalbaarheid van kosten. Dit heeft ertoe geleid dat pas tijdens onze controle hierover afstemming heeft plaatsgevonden en duidelijkheid is verkregen of kosten al dan niet verhaalbaar zijn.

Wij adviseren de directie van de GGD om voor de komende jaren expliciete afspraken te maken ten aanzien van de verhaalbaarheid van kosten en deze te documenteren. We vragen directie tevens te overwegen samen tezamen met de Veiligheidsregio of de jaarlijkse controleverklaring van toegevoegde waarde is.

GGD Hart voor Brabant voldoet voor wat betreft de bezoldiging en de toelichting hieromtrent in de jaarrekening aan de WNT.

Wij hebben geen bevindingen of aandachtspunten aangaande de continuïteit en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij hebben geen fraudes of aanwijzingen daartoe geconstateerd.

4.7 Wet Normering Topinkomens

Het boekjaar 2017 is het vierde jaar dat de Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (beter bekend als de Wet Normering Topinkomens) van toepassing is. Wij hebben, als onderdeel van onze controle, vastgesteld dat uw gemeenschappelijke regeling voor wat betreft de hoogte van de bezoldiging van de directeur en de leden van het dagelijks- en algemeen bestuur voldoet aan de voorschriften van de WNT. Verder geeft de toelichting in de jaarrekening het op dit punt vereiste inzicht.

4.8 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Artikel 393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening verslag uitbrengt van zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen bevindingen danwel aandachtspunten omtrent de continuïteit en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking naar voren gebracht.

Ten aanzien van het voorgaande vermelden wij volledigheidshalve dat de accountantscontrole van de jaarrekening op zichzelf niet is gericht op de continuïteit en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking en daardoor hoeft niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal daarop gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen. Bovendien maken wij slechts in zeer beperkte mate gebruik van de geautomatiseerde gegevensverwerking van GGD Hart voor Brabant, aangezien wij onze controle van de jaarrekening overwegend baseren op de in uw gemeenschappelijke regeling aanwezige brondocumenten, zoals facturen, bankafschriften en overeenkomsten.

4.9 Fraude

Het dagelijks bestuur van GGD Hart voor Brabant is primair verantwoordelijk voor het functioneren van de interne beheersing en de kwaliteit en volledigheid van de jaarrekening. Deze verantwoordelijkheid omvat mede het voorkomen en ontdekken van fraude. Het algemeen bestuur dient er op toe te zien dat er voldoende en adequate preventieve en repressieve beheersmaatregelen zijn ingesteld om het risico op fraude zoveel mogelijk te beperken. In het kader van de frauderisicobeheersing en de eigen verantwoordelijkheid daarin, hebben wij de ambtelijke organisatie geadviseerd een frauderisicoanalyse op te stellen. Dit als basis voor een adequate fraudepreventie, -detectie en -respons. Het management heeft ons, in opvolging van dit advies, een frauderisico analyse aangereikt welke tevens ter kennisgeving is aangeboden aan het dagelijks bestuur op 26 januari 2017 en het algemeen bestuur op 13 juli 2017.

Ons onderzoek van de jaarrekening van GGD Hart voor Brabant richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. Met dien verstande dat wij, als onderdeel van de onze controle, het risico beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa, afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Wij hebben hiertoe het frauderisico in de planning en uitvoering van onze controle betrokken en daarbij de nadruk gelegd op de vermoedens van

materiële onjuistheden in de jaarrekening. Er zijn ons geen vermoedens of aanwijzingen van fraude bekend naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2017.

4.10 Onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid als accountant van GGD Hart voor Brabant is niet in het geding geweest.

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) opgenomen in de 'Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant'. Deze voorschriften vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan accountants moeten voldoen. Wij conformeren ons aan deze voorschriften en vermelden hieromtrent dat de leden van het auditteam van GGD Hart voor Brabant hun onafhankelijkheid individueel hebben bevestigd en Deloitte geen werkzaamheden heeft verricht die (in wezen of in schijn) conflicterend zijn of kunnen zijn voor onze positie als onafhankelijk accountant van GGD Hart voor Brabant.

4.11 Onze communicatie met management

Er zijn geen bijzonderheden te melden ten aanzien van de communicatie met het management in het kader van de jaarrekening controle

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter conformatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande haar verantwoordelijkheden inzake financiële verslaggeving.

Geen meningsverschil met management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het management en de medewerkers van de GGD de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Voorafgaand aan ons aanblijven met management besproken belangrijke zaken

Gedurende het jaar zijn er geregeld gesprekken met het management geweest over de toepassing van verslaggevingsgrondslagen of controlestandaarden in verband met transacties die zich hebben voorgedaan, transacties die werden overwogen, of de herbeoordeling van huidige omstandigheden.

Overleg met andere accountants

Wij hebben geen kennis van eventueel formeel overleg over controle- en verslaggevingsvraagstukken dat het management in 2017 heeft gehad met andere accountants.

4.12 Cyber risico analyse

Wij adviseren u het opstellen van een cyberrisicoanalyse onderdeel te maken van het interne controlesysteem.

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken we met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van het internet, bedrijfsnetwerken en -applicaties hebben ook alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cyber crime. Als cyber risico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, uitspraken over de interne beheersing en ook de jaarrekeningcontrole.

Als onderdeel van onze controle hebben wij de directie verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van cyberrisico's in het betalingsverkeer, door onttrekken van persoonsgegevens, vertrouwelijke gegevens of Intellectual Property of door het verstoren van bedrijfsvoering.

Tijdens deze gesprekken heeft de directie aangegeven zich bewust te zijn van cyberrisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst.

Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan leiden als de IT infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, attenderen wij u op het belang van een cyberrisico analyse als vast onderdeel van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en het daarop toespitsen van de interne beheersing.